Юридичні науки

УДК 342.9

Лукацька Оксана Юріївна
студентка
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»
Лукацкая Оксана Юрьевна
студентка
ЧВУЗ «Международный экономико-гуманитарный университет имени академика Степана Демьянчука»
Lukatska Oksana
Student of the
International University of Economics and Humanities named after Stepan Demianchuk

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОГО АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСА НАЦИОНАЛЬНОЙ ГВАРДИИ УКРАИНЫ
PECULIARITIES OF THE MODERN ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE NATIONAL GUARD OF UKRAINE

Анотація. *У статті сформовано поняття та розглянуто зміст адміністративно-правового статусу Національної гвардії України. Розглянуто практичні питання, пов'язані з проблемами адміністративно-правового статусу Національної гвардії України в умовах сучасності.*

Ключові слова: *Національна гвардія України, адміністративно-правовий статус, завдання, функції, повноваження.*

Аннотация. *В статье сформировано понятие и рассмотрены содержание административно-правового статуса Национальной гвардии Украины. Рассмотрены практические вопросы, связанные с проблемами административно-правового статуса Национальной гвардии Украины в условиях современности.*

Ключевые слова: *Национальная гвардия Украины, административно-правовой статус, задачи, функции, полномочия.*

Summary. *The article formulated the concept and considered the content of the administrative and legal status of the National Guard of Ukraine. The practical questions related to the problems of the administrative and legal status of the National Guard of Ukraine in the present conditions are considered.*

Key words: *National Guard of Ukraine, administrative-legal status, tasks, functions, powers.*

Постановка проблеми. В час так званої «гібридної» війни надзвичайної важливості набуває питання створення надійної системи захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів як громадян, так і нації в цілому. Тому, потребують дослідження питання статусу та діяльності правоохоронних, захисних органів та їх структур за сучасних умов в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти адміністративно-правового статусу Національної гвардії України та її структурних елементів досліджені у працях українських вчених: Р. Кацуби, О. Агапової, Д. Горбача, Р. Сауніна, М. Орлова, О. Комісарова, О. Кривенка, А.Куліша, Д. Савочкіна.

Формулювання цілі статті (постанова завдання). Ціллю статті є аналіз адміністративно-правового статусу Національної гвардії України та визначення його особливостей, враховуючи сучасні умови розвитку держави та суспільства.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб правильно дефініціювати адміністративно-правовий статус Національної гвардії України та масштабніше розкрити його особливості на сучасному етапі, необхідно дати визначення Національній гвардії України як спеціалізованої структурної одиниці в системі державних правоохоронних органів.

Ч.1 ст. 1 Закону України «Про Національну гвардію України» дає логічне і змістовне визначення Національної гвардії України як військового формування з правоохоронними функціями, що входить до системи Міністерства внутрішніх справ України і призначено для виконання завдань із захисту та охорони життя, прав, свобод і законних інтересів громадян, суспільства і держави від злочинних та інших протиправних посягань, охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки, а також у взаємодії з правоохоронними органами - із забезпечення державної безпеки і захисту державного кордону, припинення терористичної діяльності, діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп та злочинних організацій [1].

Національна гвардія України має відповідний адміністративно-правовий статус, адже діє від імені держави, застосовує усі незаборонені засоби державного впливу на суспільні відносини, у тому числі й примусу, її діяльність нерозривно пов'язана із державною безпекою та внутрішніми справами [2].

До адміністративно-правового статусу Національної гвардії України належать такі елементи: завдання, функції, повноваження та структура.

Сучасне законодавство значно розширює спектр завдань, які покладаються на Національну гвардію України, у порівнянні з минулими роками, що в свою чергу дає можливість військовослужбовцям у більшій мірі реалізовувати свої повноваження у сфері охорони та захисту.

Зокрема, визначені такі основні завдання Національної гвардії України, як:

- захист і охорона громадян і держави;
- охорона громадського порядку, органів державної влади, посадових осіб, дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій, ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, спеціальних об'єктів та вантажів, баз матеріально-технічного забезпечення;
- здійснення заходів щодо: припинення діяльності незаконних воєнізованих чи збройних формувань (груп), терористичних організацій, організованих груп і злочинних організацій; припинення збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні; припинення масових заворушень; правового режиму воєнного стану;
- підтримання правопорядку та конституційного правопорядку, за умов тяжких надзвичайних ситуацій або міжнаціональних і міжконфесійних конфліктів, при спробах захоплення державної влади чи зміни конституційного ладу;
- участь в антитерористичних операціях [1].

Виходячи із змісту завдань Національної гвардії України, випливають її відповідні функції. До них можна віднести наступні: адміністративну функцію, функцію цивільного захисту, функцію протидії злочинам, охоронну функцію, функцію прикордонного контролю, антитерористичну та оборонну функції. Це досить широкий спектр функцій, тому і відповідальність Національної гвардії України перед суспільством є значною.

Повноваження Національної гвардії України включають її обов'язки, а також права та відповідальність військовослужбовців [3].

Обов'язки Національної гвардії України повністю передають зміст її завдань. Основним з яких є основне призначення Національної гвардії – охорона та захист громадян, суспільства і держави.

Військовослужбовці Національної гвардії мають наступні права: у деяких випадках виконувати адміністративні функції; контролювати перепускний режим; затримувати озброєних осіб та осіб, які підозрюються у кримінальних правопорушеннях; припиняти протиправні дії; оглядати транспорт і вантажі; застосовувати фізичний вплив або зброю тощо.

Важливим елементом відповідальності військовослужбовців Національної гвардії України є те, що вона передбачена не тільки за протиправні дії, але й за бездіяльність. Сюди включені всі можливі види відповідальності, тобто дисциплінарна, матеріальна, цивільно-правова, адміністративна та кримінальна. При цьому, шкода завдана діями чи бездіяльністю компенсується в порядку, визначеному законодавством.

Щодо структури Національної гвардії України, то вона складається з головного органу військового управління, оперативно-територіальних об'єднань, з'єднань, військових частин, вищих військових навчальних закладів, навчальних військових частин (центрів), баз, закладів охорони здоров'я та установ. Структура Національної гвардії створювалась доволі довгий період, саме тому сучасна її організація є в принципі послідовною та логічною.

Водночас з усіма позитивними аспектами діяльності Національна гвардія України, які визначають її адміністративно-правовий статус, виявляються і недоліки. Зокрема, це проблеми які, пов'язані з внутрішнім збройним конфліктом, коли обмежуються функції військовослужбовців щодо виявлення і фіксації адміністративних правопорушень. Сюди входять і: незавершеність процесу переоснащення, недосконаліть системи логістики, медичного забезпечення та реабілітації, незавершеність

формування військових частин, неналежний рівень бойової та спеціальної підготовки [4].

Висновки. Незважаючи на те, що поки існують деякі проблеми у реалізації Національною гвардією України свого адміністративно-правового статусу, все ж Україна стрімко розвивається у сфері охорони та захисту. Про це свідчить і схвалення Кабінетом Міністрів України «Концепції розвитку Національної гвардії на період до 2020 року», що дасть змогу до спроможності Національної гвардії України якісно виконувати свої завдання. Тому можна вважати, сектор безпеки і оборони України перебуває у стані поступового переходу на загальновизнані міжнародною військовою практикою стандарти військового управління [5]. Це робить нас на крок ближче до Європейського Союзу.

Література

1. Про Національну гвардію України: Закон України від 13 березня 2014 року / Відомості Верховної Ради України. – 2014. - № 17. – Ст. 594.
2. Горбач Д. О. Адміністративно-правовий статус Національної гвардії України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Д. О. Горбач ; кер. роботи О. І. Безпалова ; Харків. нац. ун-т внутріш. справ. – Київ, 2016. – 20 с.
3. Саунін Р. Адміністративно-правовий статус військових частин Національної гвардії України / Р. Саунін // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 12. - С. 152-156. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_12_29.
4. Про схвалення Концепції розвитку Національної гвардії на період до 2020 року [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 лютого 2017 р. № 100-р. – Режим доступу :

http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/100-2017-%D1%80 (дата звернення : 24.05.17).

5. Агапова О. Поняття й елементи адміністративно-правового статусу національної гвардії України / О. Агапова // Юридичний вісник. - 2015. - № 1. - С. 60-66. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2015_1_12.